

ХУЛОСАИ НИҲОИИ
ШУРОИ ДИССЕРТАТСИОНИИ 6D.KOA-121-и назди
МДТ-и “ДОНИШГОҲИ ДАВЛАТИИ ХУЧАНД
БА НОМИ АКАДЕМИК БОБОҶОН ҒАФУРОВ”
аз рӯи диссертатсия барои дарёфти дараҷаи
илмӣ номзади илмҳои педагогӣ

ПАРВАНДАИ АТТЕСТАТСИОНИИ № _____

Қарори Шурои диссертатсионӣ аз 19.09.с.2026, № 91

БАРОИ САЗОВОР ДОНИСТАНИ ТОШМАТОВ РАҲМИДИН НУРИДИНОВИЧ,
ШАҲРВАНДИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН БА ДАРЁФТИ ДАРАҶАИ ИЛМӢ
НОМЗАДИ ИЛМӢ ПЕДАГОГӢ АЗ РӢӢИ ИХТИСОСИ 5.3.1. ПЕДАГОГИКАИ
УМУМӢ, ТАЪРИХИ ПЕДАГОГИКА ВА ТАҲСИЛОТ

Диссертатсияи Тошматов Раҳмидин Нуридинович дар мавзӯи “Рушди шаклҳои ташкили худидоракунии донишҷӯён дар муассисаҳои таҳсилоти олии муосири Ҷумҳурии Тоҷикистон” барои дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои педагогӣ аз рӯи ихтисоси 5.3.1. - Педагогикаи умумӣ, таърихи педагогика ва таҳсилот бо қарори №85 аз 9-уми июли соли 2026 аз ҷониби Шурои диссертатсионии 6D.KOA-121-и назди Муассисаи давлатии таълимии «Донишгоҳи давлатии Хучанд ба номи академик Бобоҷон Ғафуров» (735700, ш. Хучанд, г. Мавлонбеков 1) ба ҳимоя иҷозат дода шудааст.

Довталаби дарёфти дараҷаи илмӣ Тошматов Раҳмидин Нуридинович маълумоти умумӣ ва миёнаи пурраро дар муассисаи таҳсилоти миёнаи умумии №21-и ноҳияи Шаҳритус гирифта, соли 1984 ба бахши рӯзонаи факултети тарбияи ҷисмонии Донишқадаи тарбияи ҷисмонӣ ба номи Саидмӯмин Раҳимов дохил шудааст. Донишгоҳро соли 1990 бомуваффақият хатм намуда, соҳиби диплом, ихтисоси муаллими тарбияи ҷисмонӣ (МБ-1 №047683) гардидааст.

Тошматов Раҳмидин фаъолияти омӯзгоронашро аз соли 1990 то ҳол дар Донишқадаи тарбияи ҷисмонӣ ба номи Саидмӯмин Раҳимов давом дода истодааст. Аз соли 1990 дар кафедраи «Ташкили иҷроиш ва таърихи тарбияи ҷисмонӣ»-и Донишқадаи тарбияи ҷисмонии Тоҷикистон ба номи Саидмӯмин Раҳимов қору фаъолияти худро оғоз карда, аз ҳамаи сол то соли 2003 ба ҳайси муаллимаи кафедраи «Ташкили иҷроиш ва таърихи тарбияи ҷисмонӣ»-и Донишқадаи тарбияи ҷисмонии Тоҷикистон ба номи Саидмӯмин Раҳимов, аз соли 2003 то соли 2004 ба ҳайси мудири кафедраи «Ташкили иҷроиш ва таърихи тарбияи ҷисмонӣ»-и Донишқадаи тарбияи ҷисмонии Тоҷикистон ба номи Саидмӯмин Раҳимов, аз соли 2004 то соли 2010 дар вазифаи мудири бахши ҷавонони Донишқадаи тарбияи ҷисмонии Тоҷикистон ба номи Саидмӯмин Раҳимов, аз соли 2011 то соли 2013 ба ҳайси муаллими кафедраи «Менечмент ва сайёҳӣ»-и Донишқадаи тарбияи ҷисмонии Тоҷикистон ба номи Саидмӯмин Раҳимов, аз соли 2013 то соли 2025 ба ҳайси мудири кафедраи «Ташкили корҳои оммавӣ, солимгардонӣ ва сайёҳӣ»-и Донишқадаи тарбияи ҷисмонии Тоҷикистон ба номи Саидмӯмин Раҳимов ва аз соли 2025 то ҳол ба сифати муаллими калони кафедраи «Идоракунии ташкили корҳои оммавӣ ва таърихи тарбияи ҷисмонӣ»-и Донишқадаи тарбияи ҷисмонии Тоҷикистон ба номи Саидмӯмин

Раҳимов кору фаъолият дорад.

Тошматов Раҳмидин Нуридинович соли 2018 бо фармоиши ректори Донишкадаи тарбияи ҷисмонии Тоҷикистон ба номи Саидмӯъмин Раҳимов аз 12 сентябри соли 2018, тахти №21 ҳамчун унвонҷӯи кафедраи педагогика ва психологияи Донишкадаи тарбияи ҷисмонии Тоҷикистон ба номи Саидмӯъмин Раҳимов, тахти роҳбарии доктори илмҳои педагогӣ, ректори вақти Донишкадаи тарбияи ҷисмонии Тоҷикистон ба номи Саидмӯъмин Раҳимов Сафаров Шодӣ Асомуродович расман ба таҳқиқоти илмӣ шурӯъ кардааст. Баъдан бо қарори шурои олимони Донишкадаи тарбияи ҷисмонии Тоҷикистон ба номи Саидмӯъмин Раҳимов аз 15 январи соли 2024, №4 роҳбарии илмӣ унвонҷӯи Тошматов Раҳмидин Нуридинович ба зиммаи Муҳиддинзода Баҳриддин, номзоди илмҳои педагогӣ, сармутахассиси шӯбаи педагогика ва методикаи таълими Академияи таҳсилоти Тоҷикистон вогузор карда шудааст.

Роҳбари илмӣ – Муҳиддинзода Баҳриддин номзоди илмҳои педагогӣ, сармутахассиси шӯбаи педагогика ва методикаи таълими Академияи таҳсилоти Тоҷикистон .

Муқарризони расмӣ: Шаропов Шавкатҷон Аҳмадович – доктори илмҳои педагогӣ, профессори кафедраи педагогикаи иҷтимоӣ ва касбии МДТ-и «Донишгоҳи давлатии Хучанд ба номи академик Бобоҷон Ғафуров», аъзои Шурои диссертатсионӣ ва Изатуллозода Холида Исмат – номзоди илмҳои педагогӣ, дотсенти кафедраи методикаи таълими ибтидоии МДТ-и «Донишгоҳи давлатии Бохтар ба номи Носири Хусрав» мебошанд.

Муқарризони расмӣ ба диссертатсия тақризи мусбат дода, муаллифи диссертатсия Тошматов Раҳмидин Нуридиновичро шоистаи дарёфти дараҷаи илмӣ номзоди илмҳои педагогӣ аз рӯи ихтисоси 5.3.1. Педагогикаи умумӣ, таърихи педагогика ва таҳсилот доништаанд.

Муассисаи тақриздиханда **МДТ-и «Донишгоҳи давлатии омӯзгорӣи Тоҷикистон ба номи Садриддин Айний»** таъйин шудааст.

Муассисаи пешбар дар тақризи мусбати худ, аз 27.08.2026, суратмаҷлиси №1, ки он аз ҷониби эксперт, дотсенти кафедраи умумидонишгоҳии педагогикаи Донишгоҳи давлатии омӯзгорӣи Тоҷикистон ба номи С.Айний Сатторов Асрор Қаҳҳорович мураттаб шуда, бо имзои ректори МДТ-и «Донишгоҳи давлатии омӯзгорӣи Тоҷикистон ба номи Садриддин Айний» профессор А.И. Ибодуллозода тасдиқ шудааст, ба диссертатсия баҳои мусбат додааст. Муассисаи тақриздиханда мавзуи интихобнамудаи унвонҷӯи Тошматов Раҳмидин Нуридиновичро дар илми педагогикаи муосир муҳим арзёбӣ намуда, дар баъзе мавридҳо фаъолияти ҷунин сохторҳо хусусияти расмӣ дошта, иштироки донишҷӯён дар ҳалли масъалаҳои ҳаёти донишгоҳӣ маҳдуд менамояд. Рушди технологияҳои рақамӣ ва шаклҳои нави фаъолияти ҷавонон низ зарурати тақмили усулҳои анъанавии худидоракуниро ба миён овардааст. Рушди худидоракунии донишҷӯён ҳамзамон ба ташаккули мавқеи фаъоли шахрвандӣ, фарҳанги муошират ва қобилияти ҳамкорӣ мусоидат менамояд. Иштироки бевоситаи донишҷӯён дар банақшагирӣ ва амалисозии ташаббусҳои донишгоҳӣ ба онҳо имконият медиҳад, ки таҷрибаи роҳбарӣ, қабули қарор ва масъулият барои натиҷаи фаъолияти муштарако аз худ намоёнд. Аз ин лиҳоз, худидоракунии ҷузъи муҳимми муҳити тарбиявии муассисаи таҳсилоти олии ба ҳисоб меравад.

Дар баробари ин, тағйироти иҷтимоӣ ва талаботи нави низоми таҳсилоти олии зарурати бознигарии муносибат ба фаъолияти сохторҳои худидоракунии донишҷӯёнро ба

миён мегузорад. Муайян намудани шаклҳои муассири ҳамкории донишҷӯён бо омӯзгорон ва роҳбарияти муассиса, дастгирии ташаббусҳои онҳо ва фароҳам овардани шароит барои фаъолияти мустақилона метавонад самаранокии корҳои тарбиявӣ чамъиятиро баланд бардорад.

Саҳми шахсии довталаб дар таҳқиқоти мазкур аз асосноккунии назариявӣ ва амалии масъалаи таҳқиқшаванда, муайян ва баррасӣ намудани хусусиятҳои рушди шаклҳои ташкили худидоракунии донишҷӯён дар муассисаҳои таҳсилоти олии муосири Ҷумҳурии Тоҷикистон иборат мебошад.

Иштироки шахсии муаллиф дар ба даст овардани натиҷаҳои илмӣ дар диссертатсия пешниҳодшуда ва маводди интишоргардида, таҳлилу чамъбасти сарчашмаҳои илмӣ-педагогӣ, омӯзиши вазъи воқеии худидоракунии донишҷӯён, муайян намудани шаклҳо ва шароитҳои педагогии рушди он, ташкил ва гузаронидани корҳои таҷрибавӣ-омӯшишӣ. таҳлили натиҷаҳои бадастомада ва таҳияи хулосаву тавсияҳои илмӣ-амалӣ ифода ёфтааст.

Довталаби дараҷаи илмӣ Тошматов Раҳмидин Нуридинович дар асосноккунии назариявӣ ва илмӣ-амалии масъалаҳои марбут ба рушди худидоракунии донишҷӯён. муайян намудани роҳҳои тақмили шаклҳои ташкили он ва пешниҳоди тавсияҳо барои истифода дар фаъолияти муассисаҳои таҳсилоти олии саҳми мустақим гузоштааст.

Диссертатсияи Тошматов Раҳмидин Нуридинович саҳми назаррас дар илми педагогика мебошад. Муаллиф нишон медиҳад, ки мазмун ва шаклҳои ташкили худидоракунии донишҷӯён, инчунин шароитҳои педагогии рушди онҳо мавриди таҳқиқ қарор гирифтаанд. Асоснокии натиҷаҳо бо таҳлили адабиёти илмӣ-педагогӣ, омӯзиши таҷрибаи муассисаҳои таҳсилоти олии истифодаи усулҳои мувофиқи таҳқиқот таъмин гардидааст.

Ҳамчунин ташхисгар автореферати диссертатсияро мусбат арзёбӣ намуда, онро ба мазмуни диссертатсия мувофиқ ва натиҷаҳои бадастовардаи муаллифро мувофиқи қоида ва талаботи меъёрҳои Низомнома медонад. Мақолаҳои нашрнамудаи унвонҷӯй низ муҳтавои асосии таҳқиқоти диссертатсиониро инъикос кардаанд.

Эксперти диссертатсия дар баробари муваффақиятҳои таҳқиқот инчунин 5 камбудии ҷузъиро ҳамчун эрод баён дошта, дар оянда ислоҳи онро мувофиқи матлаб медонад. Бо вучуди ин эксперт таъкид кардааст, ки “эродҳои зикршуда асосан хусусияти тавсиявӣ дошта, ба арзиши илмӣ, навгонии натиҷаҳо ва аҳаммияти назариявӣ амалии диссертатсия ҳалал ворид намеkunанд”.

Мазмун ва муҳтавои асосии диссертатсия дар 15 интишороти илмӣ, аз ҷумла 5 мақолаи илмӣ дар маҷаллаҳои тақризшаванда, ки аз тарафи КОА-и назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ва Вазорати маорифи ҶР ба қайд гирифта шудааст, инъикос ёфтаанд.

Дар хулосаи тақризи муассисаи пешбар қайд шудааст, ки диссертатсияи Тошматов Раҳмидин Нуридинович дар мавзӯи “Рушди шаклҳои ташкили худидоракунии донишҷӯён дар муассисаҳои таҳсилоти олии муосири Ҷумҳурии Тоҷикистон” барои дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои педагогӣ аз рӯйи ихтисоси 5.3.1. - Педагогикаи умумӣ, таърихи педагогика ва таҳсилот мутобиқ буда, инчунин ба талаботи бандҳои 32-35-и “Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ”, ки бо Қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30-юми июни соли 2021, таҳти №267 (бо тағйири иловаҳо аз 26-уми июни соли 2023, №295) тасдиқ гардидааст, ҷавобгӯ мебошад. Муаллифи диссертатсия сазовори дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои педагогӣ аз рӯйи ихтисоси талабкарда мебошад.

Мақолоти илмӣ муаллиф, ки дар маҷаллаҳои илмӣ ҷой шуда, дар худ мундариҷаи

асосӣ ва натиҷаҳои таҳқиқоти диссертациониро инъикос кардаанд:

а) Мақолаҳои, ки дар нашрияҳои тақризишавандаи Комиссияи олии аттестационии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷой шудаанд:

[1-М] Тошматов, Р. [Матн] / Саидова, М. Х., Тошматов, Р. Н., Курбонов, Х. / Ахбори Донишгоҳи давлатии тичорати Тоҷикистон (маҷаллаи илмӣ). - Душанбе: ДДТТ, 2016. - №1 (14). - С. 51-57.

[2-М] Тошматов, Р.Н. Нақши худидоракунии дар рушди ташкилии муассисаи таҳсилоти олии муосир. [Матн] / Сафаров, А., Тошматов, Р. Н. / Ахбори Институти рушди маориф. - 2023. - № 4 (44). - С. 98-104.

[3-М] Тошматов, Р.Н. Нақши худидоракунии дар ташаккул ва рушди ҷомеаи донишгоҳ. [Матн] / Тошматов, Р. Н./ Ахбори Институти рушди маориф. - 2023. - №.4(44). -С. 58-64.

[4-М] Тошматов, Р. Раванди ташкили иттиҳодияҳои донишҷӯён дар муассисаҳои таълимӣ. [Матн] / Тошматов, Р. Н./ Ахбори Академияи маорифи Тоҷикистон, 2024. - №1 (50). -С. 160-167.

[5-М] Тошматов, Р. Оид ба масъалаи истифодаи менеҷменти педагогӣ дар федератсияҳои варзиши Ҷумҳурии Тоҷикистон / Саидова, М., Тошматов, Р. / Вестник ДДТТ. - 2014. - № 2(7). - С.04-108. - ISSN 2308-054X.

б) Мақолаҳо дар маҷмуаҳои дигар

[6-М] Тошматов, Р. Проблемаҳо ва хусусиятҳои фаъолият ва рушди тарбияи ҷисмонӣ ва варзиши Ҷумҳурии Тоҷикистон дар шароити иқтисоди бозорӣ. / Саидова, М.Х., Абдуллоев, А.Б., Тошматов, Р.Н. / Материалҳои конференсияи илмӣю амалии мукотибаи байналхалқии «Проблемаҳои тарбияи ҷисмонӣ ва варзиш дар шароити муосири иҷтимоӣю иқтисодӣ» (Гомель, 27 март 2020 Г.). - Гомель : БГЭУПК, 2020. - С. 73-75. - ISBN 978-985-540-531.

[7-М] Тошматов, Р. / Саидова, М.Х., Абдуллоев, А.Б., Тошматов, Р.Н. / Маводҳои конфронси V байналмилалӣ илмӣю донишҷӯён ва олимони ҷавон “Варзиши донишгоҳӣ: саломатӣ ва шукуфоии миллат» (20-21 апрели соли 2018, ш. Улан-Батор, ш., Мугулистон). - Улан-Батор: [Нашриёт], 2018. - С.60-63. - ISBN 978-99978-2-777-7.

[8-М] Тошматов, Р. / Саидова, М. Х., Каландарбеков, Б. Х., Тошматов, Р. Н. / Маводи конференсияи байналмиллалӣ «Асосҳои физиологияи биохимиявӣ ва технологияҳои педагогии мутобиқшавӣ ба бори физикии андозаҳои гуногун», бахшида шудааст. хотира д.б. Илм. профессор А.С. Чинкин (18 ноябри 2022, Қазон). - Қазон: Муассисаи таълимии федералии давлатии буҷетии таҳсилоти олии «Донишгоҳи давлатии тарбияи ҷисмонӣ, варзиш ва сайёҳии Волга», 2022. - С. 349-352.

[9-М] Тошматов, Р.Н. Ташаккули механизми ташкилии идоракунии рақобатпазирии ташкилотҳои тарбияи ҷисмонӣ ва варзиш / Саидова, М. Х., Тошматов, Р. Н., Курбонов, Х. Д. / Материалҳои инт. илмӣ-амалӣ «Мушкилоти актуалии рушди иқтисод ва маориф» (Душанбе, 2-3 июни 2016). - Душанбе: «Суманӣ Қудрат», 2016. -С.162-167.

[10-М] Тошматов, Р.Н. Фаъолияти сарпарастӣ дар соҳаи тарбияи ҷисмонӣ ва варзиши Ҷумҳурии Тоҷикистон. / Саидова, М.Х., Холахмадӣ, С., Тошматов, Р.Н. / Маводи конфронси умумирусиягии илмӣю амалии бо иштироки байналмилалӣ «Муоширати интеграционӣ дар варзиш ва туризм: маориф, тамоюл, таҷрибаи байналмилалӣ» (18 ноябри 2022), Краснодар). - Краснодар: КГУФКСТ, 2022. - С. 156-158.

[11-М] Тошматов, Р.Н.Аҳамияти таҳсили мустиқилонаи донишҷӯдухтарони донишгоҳ дар курси тарбияи ҷисмонӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон. / Сафаров, А., Курбонов, Х.Д., Тошматов, Р.Н. — Дар 4 ҷилд — Т. 1: Материалҳои съезд. / Илмӣ сом.: S. D. Neverkovich [ва ғ.]: Вазорати варзиши Федератсияи Русия, Раёсати маорифи шаҳри Маскав, Муассисаи федералии давлатии таълимии буҷетии таҳсилоти олии касбии «ГТСОЛИФК». - М.: [Нашриёт], 2014. -

C.95-97.

[12-М] Тошматов, Р.Н. Рушди намудҳои олимпии варзиш дар Ҷумҳурии Тоҷикистон. / Сафаров, Ш. А., Тошматов, Р. Н. / Конгресси XI Байналмилалӣ «Варзиш, одамон, саломатӣ» (26-28 апрели 2023, Санкт-Петербург, Россия): Маводҳои Конгресс / Ад. Петрова С.И. - Санкт-Петербург: Матбуоти политехники, 2023. - С.612-614.

[13-М] Тошматов, Р. Омӯзиши омилҳои ки ба ҳавасмандгардонии кормандони ташкилотҳои сайёҳии Ҷумҳурии Тоҷикистон таъсир мерасонанд. / Сафаров, Ш., Тошматов, Р. / Конфронси байналмилалӣ илмӣ амалӣ «Варзиши донишгоҳӣ дар ҷомеаи муосири таълимӣ» (23-24 апрели 2015, Минск, Беларус). -С. 238-240. - ISBN 978-985-569-035-2 (қисми 1). - ISBN 978-985-569-034-5.

[14-М] Тошматов, Р.Н. Дурнамои рушди туризми экологии кӯҳӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон / Тошматов, Р.Н. / Конгресси XXVII байналмилалӣ илмӣ «Варзиши олимпӣ ва варзиш барои ҳама» (20-23 октябри соли 2021, ш. Душанбе). - Душанбе : ТИФК им. С.Раҳимова, 2021. - С.158-162.

[15-М] Тошматов, Р.Н. Рушди созмонҳои ҷамъиятии ҷавонон: омилҳои муваффақият ва самтҳои ҷорӣ / Тошматов, Р.Н. / Маводҳои конфронси байналмилалӣ илмӣ-амалӣ дар мавзӯи «Тақмили системаи идоракунии рушди сайёҳӣ дар кишвар: мушкilot, омилҳо. ва тамоюли рушд» (28 декабри 2023). — сах. 41-46.

[16-М] Тошматов, Р.Н. Усулҳои муосири ташкили системаи таълимии донишгоҳӣ дар асоси принсипҳои худидоракунии / Тошматов, Р.Н. / Маводҳои конфронси ҷумҳуриявӣ илмӣ амалӣ бо иштироки байналмилалӣ дар мавзӯи «Нақш ва мақоми инноватсионӣ идоракунии дар таҳким ва рушди индустрикунонии кишвар» (МУТТТ - 2022). —С. 67-41.

[17-М] Тошматов, Р. Нақши ташаббуси донишҷӯён дар ташаккули касбу кори муваффақ / Тошматов, Р. / Дар олами илму маориф. - 2024. - № 20. - С. 103-110. - DOI: 10.24412/3007-8946-2024-20-103-110.

Ба автореферати диссертатсия тақризҳо аз тарафи шахсони зерин ба Шурои диссертатсионӣ ворид шудааст:

Тақризи 1. Носиров Саъдулло Шукӯлоевич – доктори илмҳои педагогӣ, дотсенти кафедраи фанҳои гуманитарии Донишгоҳи давлатии молия ва иқтисоди Тоҷикистон. Тақриз мусбат мебошад, эрод надорад.

Тақризи 2. Асомиддинзода Ҳ.М. – номзади илмҳои педагогӣ, омӯзгори кафедраи географияи иқтисодӣ ва методикаи таълими географияи МДТ-и “Донишгоҳи давлатии Бохтар ба номи Носири Хусрав”. Тақриз мусбат мебошад, эрод надорад.

Тақризи 3. Буриев Бахтиёр Болтаевич – номзади илмҳои педагогӣ, ходими пешбари илмӣ раёсати ташхис ва тақризи адабиёти таълимии Пажӯҳишгоҳи рушди маориф ба номи А. Ҷомии Академияи таҳсилоти Тоҷикистон. Тақриз мусбат мебошад, эрод надорад.

Тақризи 4. Аминзода Муслиҳиддин Фозилдин - номзади илмҳои педагогӣ, директори МДТ-и “Литсейи №4 барои хонандагони болаёқати шаҳри Душанбе”. Тақриз мусбат мебошад, эрод надорад.

Муқарризони беруна масъалаи таҳқиқшавандаро муҳим ва арзишманд ҳисобида, муаллифи диссертатсия ва автореферат **“Рушди шаклҳои ташкили худидоракунии донишҷӯён дар муассисаҳои таҳсилоти олии муосири Ҷумҳурии Тоҷикистон”** барои дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои педагогӣ аз рӯи ихтисоси 5.3.1. - Педагогикаи умумӣ, таърихи педагогика ва таҳсилот арзанда донистаанд.

Интиҳоби муқарризони расмӣ ва муассисаи пешбар дар асоси ҳулосаи комиссияи экспертӣ ва қарори Шурои диссертатсионӣ 6D. КОА-121 аз 9-уми июли соли 2026. №85.

тибки талаботи “Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ”, ки бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30-юми июни соли 2021, таҳти № 267 (бо тағйири иловаҳо аз 26-уми июни соли 2023, №295) тасдиқ гардидааст, асоснок шудааст.

Шурои диссертационӣ қайд мекунад, ки аз тарафи доктараби дараҷаи илмӣ дар асоси нақшаҳои илман тарҳрезиишуда корҳои зиёди таҳқиқӣ анҷом ёфтааст. Аз ҷумла, тадқиқоти мустақилона иҷрогардида буда, масъалаҳои муҳимми илми педагогикаи муосир мавриди таҳлил қарор гирифтаанд: рушди шаклҳои ташкили худидоракунии донишҷӯёни ихтисосҳои педагогӣ дар мактабҳои олии Ҷумҳурии Тоҷикистон, тадқиқи сохтору механизмҳои ҷорӣ худидоракунии донишҷӯён дар донишгоҳҳои Тоҷикистон, аз ҷумла ташкили интиҳобот, ваколати шуроҳои донишҷӯён ва нақши онҳо дар ҳаёти донишгоҳӣ: таҳлили омилҳои беруна ва дохилӣ, ки ба таҳаввули шаклҳои худидоракунии донишҷӯён, мисли вазъи сиёсӣ, тамоюлҳои фарҳангӣ иҷтимоӣ, инчунин ислоҳоти низоми таҳсилоти олии таъсир мегузоранд; тадқиқи таҷрибаи хориҷӣ дар соҳаи худмухтории донишҷӯён ва имкони мутобиксозии таҷрибаҳои муваффақона ба шароити Тоҷикистон.

Таҳқиқоте, ки Тошматов Р.Н. ба анҷом расонидааст, маҳз ба рушди шаклҳои ташкили худидоракунии донишҷӯёни ихтисосҳои педагогӣ дар мактабҳои олии муосир ҳамчунин барои илми педагогикаи ватанӣ дар партави ислоҳоти низоми таҳсилоти кишвар низ ҳеле муҳим буда, зарурати таҳлили амиқтари онҳоро бо назардошти таъмини самаранокии фаъолияти таълимӣ асоснок кардаанд.

Аҳамияти назариявӣ ва амалии таҳқиқот. Дар таҳқиқоти мазкур муҳаққиқ муваффақ гардидааст, ки дар таҳияи асосҳои концептуалии худидоракунии донишҷӯёнро ифода намояд. Ин асосҳо дар бораи омилҳои назариявии ин падида тасаввуроти мукамалтар медиҳанд ва барои таҳияи моделҳои нави илмӣ замина фароҳам меоранд.

Таҳлил ва ворид намудани концепсияҳои худидоракунии донишҷӯён дар заминаи таҳсилоти олии Тоҷикистон фаҳмиши механизмҳои идоракунии ва ташкили фаъолияти донишҷӯёнро васеъ менамояд. Ин кор ба рушди назарияи таҳсилоти муосир сахм мегузорад.

Таҳқиқот ҳамчунин заминаи методологӣ барои пажӯҳишҳои минбаъда фароҳам меорад. Воситаҳо ва равишҳои пешниҳодшуда имкон медиҳанд, ки маводди таҷрибаии ҷамъшуда низомбандӣ гардида, амалии таҳқиқот дар ин самт такмил дода шавад.

Таҳлили санадҳои меъёрӣ-ҳуқуқие, ки фаъолияти худидоракунии донишҷӯёнро танзим мекунанд, фаҳмиши назариявии механизмҳои танзими ҳуқуқӣ ва идоракуниро дар низоми таълим амиқтар мегардонад. Омӯзиши таърихи ташаккул ва рушди ин падида низ аҳамияти калон дорад. Таҳлили таърихӣ имкон медиҳад, ки дигаргуниҳои ниҳодҳои худидоракунии ва мутобикшавии онҳо ба рушди таҳсилоти олии дурусттар дарк карда шаванд.

Муайян ва асоснок намудани таҷрибаҳои самаранок, инчунин ҷамъбасти шаклҳои муваффақи ташкили фаъолият, назарияи идоракунии муассисаҳои таълимиро ғанӣ мегардонад. Ин натиҷаҳо барои истифода ва мутобик намудани ҷунин таҷрибаҳо дар шароити гуногуни иҷтимоӣ ва фарҳангӣ аҳамияти илмӣ доранд. Таҷрибаҳо ва усулҳои самаранок, ки дар ҷараёни таҳқиқот муайян гардиданд, метавонанд дар дигар муассисаҳои олии низ мутобик ва истифода шаванд. Онҳо ба рушди сифатҳои роҳбарӣ, баланд шудани фаъолнокии иҷтимоии донишҷӯён ва ташаккули масъулияти онҳо мусоидат мекунанд.

Маълумоти бадастомада барои арзёбии ҳолати ҷунини низоми худидоракунии

донишҷӯён ва муайян намудани мушкилоте, ки донишҷӯён ва маъмурияти муассисаҳои олии бо онҳо дучор мешаванд, заминаи таҳлилии фароҳам меорад. Дар навбати худ, ин имкон медиҳад, ки барои бартараф намудани мушкилоти мавҷуда тадбирҳои мақсаднок таҳия карда шаванд.

Натиҷаҳои таҳқиқот метавонанд ҳангоми таҳияи санадҳои нави меъёрий-ҳуқуқӣ, ки фаъолияти худидоракунии донишҷӯёнро танзим мекунанд, истифода шаванд. Ҳамчунин онҳо барои барномаҳои тақмили ихтисоси омӯзгорон ва кормандони маъмурии муассисаҳои олии аҳаммияти амалӣ доранд.

Татбиқи равишҳои пешниҳодшуда ба ташаккули муҳити мусоид ва самаранок барои дастгирии ташаббусҳои донишҷӯён ва ҷалби онҳо ба идоракунии ҳаёти донишгоҳӣ мусоидат мекунад. Ин раванд, бешубҳа, ба беҳтар шудани сифати умумии таълим ва тарбия таъсири мусбат мерасонад.

Навгониҳои илмӣ таҳқиқот. Навгониҳои илмӣ таҳқиқот дар чанд нуқтаи асосӣ ифода меёбад:

- дар таҳқиқот моделҳои гуногуни концептуалии худидоракунии донишҷӯён дар низоми таҳсилоти олии Тоҷикистон ҳамаҷониба баррасӣ ва муқоиса карда шуданд. Ин равиш имкон дод, ки дар бораи таҳаввул ва самаранокии онҳо дар шароити маҳаллии тасаввуроти пурратар ба вуҷуд оварда шавад;

- таҳлили таърихӣ ва системавӣ ташаккули ниҳодҳои худидоракунии донишҷӯён дар донишгоҳҳои Тоҷикистон анҷом дода шуд. Ин таҳлил аз таҷрибаҳои ибтидоии давраи шуравӣ то шаклҳои муосири ташкили худидоракуниро дар бар мегирад. Чунин муносибат имкон медиҳад, ки марҳилаҳои асосии рушд муайян шуда, аз таҷрибаи таърихии ҷамъшуда хулосаҳои зарурӣ бароварда шаванд;

- арзёбии ҳолати кунунии ташкилотҳои худидоракунии донишҷӯён дар муассисаҳои таҳсилоти олии Тоҷикистон гузаронида шуд. Дар натиҷа на танҳо тамоюлҳои асосӣ, балки мушкилот ва омилҳои низ муайян гардиданд, ки рушди ин ниҳодро маҳдуд месозанд;

- таҷрибаҳои пешқадам ва шаклҳои самараноки фаъолияти мақомоти донишҷӯён дар муассисаҳои олии Тоҷикистон ҷамъбаст карда шуданд. Ин кор барои паҳн намудани таҷрибаи муваффақ ва мутобиқ намудани он ба дигар муассисаҳои таълимӣ имконияти фароҳам меорад;

- усулҳои таҳлил гардиданд, ки ба рушди сифатҳои роҳбарӣ ва фаъолнокии иҷтимоии донишҷӯён тавассути механизмҳои худидоракунӣ равона шудаанд. Дар ин маврид диққати асосӣ ба таъсири воқеии ин усулҳо дода шуд;

- мушкилот ва монеаҳои асосие муайян карда шуданд, ки донишҷӯён ва маъмурияти муассисаҳои олии ҳангоми ташкили худидоракунӣ бо онҳо рӯ ба рӯ мешаванд. Дар асоси ин таҳлил тавсияҳои амалӣ барои бартараф намудани чунин мушкилот пешниҳод гардиданд;

- таъсири худидоракунии самараноки донишҷӯён ба сифати раванди таълим ба таври таҷрибавӣ арзёбӣ карда шуд. Ин арзёбӣ аҳаммияти худидоракунии донишҷӯёнро барои баланд бардоштани натиҷабахшии таълим ва корҳои тарбиявӣ асоснок менамояд.

Эътимодноки ва асоснокии натиҷаҳои таҳқиқот. Бо истифодаи равишҳои боэътимоди методологӣ таъмин карда шудааст. Дар кор таҳлили системавӣ, усулҳои таърихӣ-мантиқӣ ва муқоисавӣ истифода гардиданд.

Объективӣ ва ҳамаҷониба будани хулосаҳо бо таъкид ба манбаъҳои гуногун тасдиқ мешавад. Ба ин манбаъҳо ҳуҷҷатҳои расмӣ, ҳисоботҳои оморӣ, натиҷаҳои пурсишҳо ва

маълумоти таҳқиқоти амалӣ дохил мешаванд.

Дар чараёни кор усулҳои таҳлили микдорӣ ва сифатӣ истифода шуданд. Ин имкон дод, ки масъалаи таҳқиқшаванда аз чанд ҷиҳат баррасӣ карда шавад. Таҳлили интиқодии назарияҳо ва таҷрибаҳои мавҷуда, инчунин ба назар гирифтани заминаи таърихӣ ва тамоюлҳои муосири рушди худидоракунии донишҷӯён ба таҳияи хулосаҳои асоснок ва далелнок мусоидат намуд.

Ғайр аз ин, натиҷаҳои таҳқиқот аз ҷониби мутахассисони соҳаи таҳсилоти олии худидоракунии донишҷӯён баррасӣ ва тасдиқ гардиданд. Ин ҳолат сатҳи эътимоднокии маълумоти бадастомадаро боз ҳам баланд мебардорад.

Саҳми шахсии довталаби дараҷаи илмӣ дар таҳқиқот. Саҳми шахсии довталаби дараҷаи илмӣ дар таҳқиқот, пеш аз ҳама, дар муайян намудани мақсад, вазифаҳо, объект ва предмети таҳқиқот ифода меёбад. Муаллиф масъалаҳои асосии таҳқиқотро муайян намуда, таҳлили ҳамаҷонибаи консепсияҳо ва моделҳои худидоракунии донишҷӯёнро дар заминаи таҳсилоти олии Тоҷикистон анҷом додааст.

Довталаб равишҳои методологӣ ва воситаҳои зарурии гузаронидани таҳқиқотро мустақилона таҳия намудааст. Аз ҷумла, барои ҷамъовари маълумот анкетагузаронӣ ва мусоҳиба бо иштирокчиёни худидоракунии донишҷӯён ва намояндагони маъмурияти муассисаҳои олии истифода шудаанд.

Мубоикати диссертатсия бо шиносномаи ихтисоси илмӣ. Таҳқиқоти диссертатсионӣ ба мазмуни бандҳои зерини шиносномаи ихтисоси **5.3.1. Педагогикаи умумӣ, таърихи педагогика ва таҳсилот** мувофиқ мебошад. Аз ҷумла, ба бандҳои 3.2, 3.3 ва 3.5. инчунин ба бандҳои 4.1., 4.1.1., 4.1.2. ва банди 5.1. 5.1.1 ва бандҳои 7.1., 7.1.1. ва 7.1.5. мубоикат мекунад.

Ҳангоми овоздиҳии пинҳонӣ Шурои диссертатсионӣ дар ҳайати 16 нафар (1 нафар мачозӣ), аз рӯи ихтисоси самти диссертатсияи баррасишаванда 5 нафар доктори илм. чунин натиҷагирӣ шуд:

тарафдори додани дараҷаи илмӣ **16 “нафар”**.

муқобили додани дараҷаи илмӣ **“нест”**.

бюллетенҳои безъитбор **“нест”**.

Шурои диссертатсионӣ дар чаласаи худ аз 19-уми сентябри соли 2026-ум ба чунин қарор омад, ки диссертатсияи Тошматов Раҳмидин Нуридинович дар мавзӯи “Рушди шаклҳои ташкили худидоракунии донишҷӯён дар муассисаҳои таҳсилоти олии муосири Ҷумҳурии Тоҷикистон” қори таҳқиқотии анҷомёфтаи илмиву таҳассусӣ буда, ба талаботи “Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ”, ки бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30-юми июни соли 2021, тахти № 267 тасдиқ шудааст (бо тағйиру иловаҳо аз 26-уми июни соли 2023, №295), қомилан ҷавобгӯӣ мебошад ва ба довталаб Тошматов Раҳмидин Нуридинович дараҷаи илмӣ номзади илмҳои педагогӣ, аз рӯи ихтисоси 5.3.1. Педагогикаи умумӣ, таърихи педагогика ва таҳсилот дода шавад.

Раиси Шурои диссертатсионӣ,
д.и.п., профессор

Котиби илмӣ Шурои
диссертатсионӣ, н.и.п., дотсент

Сабурий Х.М.

Раҳмонова Д.З.

19.09.2026 с.